

**Implementation of nature conservation rescue center
and animal health monitoring system with cross-border
cooperation c. projekt
Animal Health - HU-SRB/0901/122/169**

**Vízimadár monitoring
a Kiskunsági Nemzeti Park
Igazgatóság működési területén**

2010. november 11.
Szegedi Vadaspark

Előzmények

- A vizes élőhelyek mint a vonuló madarak tömegeinek pihenőhelye, potenciális fertőzési kiinduló pontja lehet számos madárbetegségnek (madárinfluenza, nyugat-nílusi láz)
 - Tömegszerű megjelenés
 - Nagy távolságot érintő migrációs tevékenység
 - Állategészségügyi és humán egészségügyi problémák

Természetvédelmi kezelés

védett állatok mentése:

2009-ben 39 védett faj 287 egyedét mentettük (főleg a Szegedi Vadasparkba).

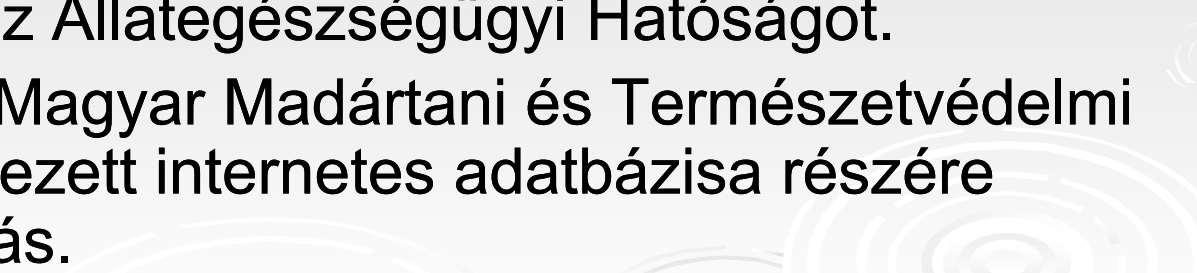
Botulizmus a szegedi Fehér-tón

2009.

- A KNPI természetvédelmi őrei 2009. szeptember 21. és október 8. közötti időtartamban a szegedi Fehér-tavon botulizmus következtében tömeges madárpusztulást észleltek. Elhullva összesen 1224 pld-t (összesen 28 madárfajt, melyből 3 fokozottan védett és 22 védett madárfaj volt) találtunk.

Cél és feladat meghatározása

- A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén lévő, nagyrészt nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeken cél:
 - rendszeres felmérés,
 - naprakész adatokat nyerjünk a Magyarország területén gyülekező, átvonuló, illetve telelő vízimadár-populációk nagyságáról és elterjedéséről
 - esetleges megbetegedések, mérgezések korai észlelése
 - sérült vagy beteg madarak mentése.
 - A madártömegek mozgásáról, madárvonuló helyeknél talált tetemekről és sérült egyedekről rendszeresen tájékoztatjuk az Állategészségügyi Hatóságot.
 - További cél a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület tervezett internetes adatbázisa részére adatszolgáltatás.
-

Monitoring helyszínek megválasztása

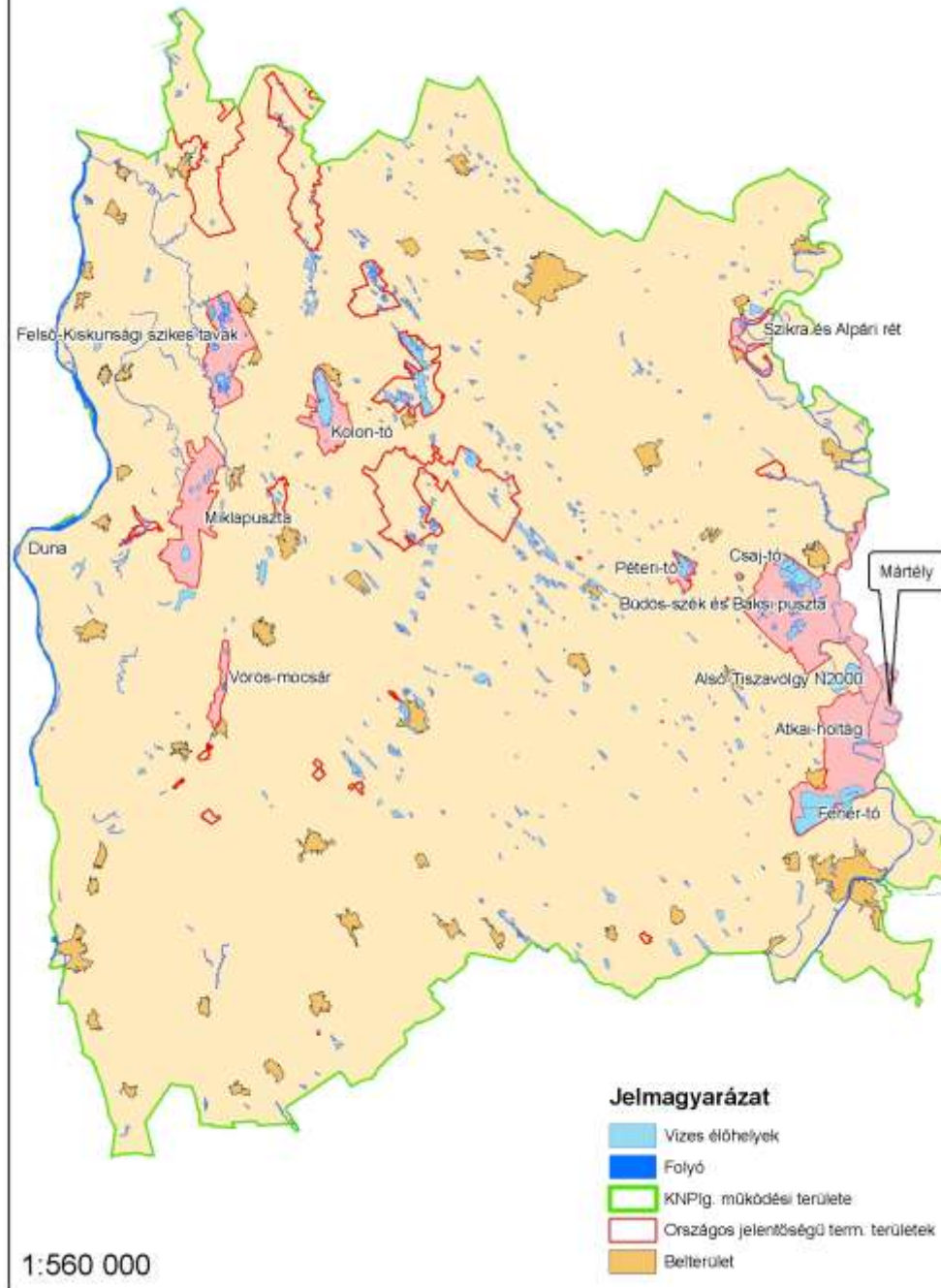
➤ A mintaterületek kiválasztásánál figyelembe vettük az eddigi megfigyeléseink alapján ismert összes területet, ahol vízimadarak jelentős gyülekezését észleltük.

- Császártöltés, Vörös-mocsár
- Harta, Miklapusztta
- Izsák, Kolon-tó
- Szabadszállás, Felső-Kiskunsági szikes tavak
- Fülöpszállás, Felső-Kiskunsági szikes tavak
- Tisza, Szikra és az Alpári rét
- Tisza, Mártély és Tisza
- Pálmonostora, Péteri-tó
- Pusztaszeri TK, Fehér-tó (Szeged)
- Pusztaszeri TK, Büdös-szék és Baksi pusztta
- Pusztaszeri TK, Alsó-Tiszavölgy N2000
- Pusztaszeri TK, Atkai-holtág
- Pusztaszeri TK, Csaj-tó
- Duna, Solt-Kalocsa

Vízimadár monitoring mintaterületek

1:560 000

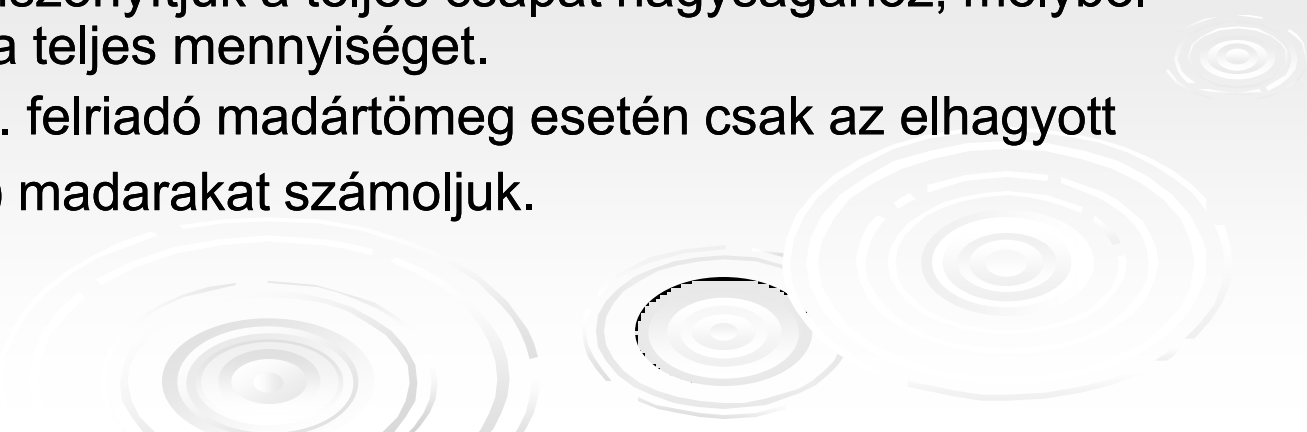
A módszerek meghatározása

- A felmérés során az 'abszolút' felmérési módszert alkalmazzuk, azaz minden madárfaj minden egyedét megszámloljuk.
- A felmérés a lehatárolt területen kijelölt útvonalon végighaladva, a standard megfigyelési pontokon történik.
- A projektet megelőzően szükséges volt a pontos felméréendő területek, bejárési útvonalak, megfigyelési pontok rögzítése.

A módszerekkel meghatározása

- Heti egy alkalommal (lehetőleg szerdán, rossz látási viszonyok esetén csütörtökön) végezzük a számlálásokat.
- A megfelelő fajismerettel rendelkező természetvédelmi őr bevonásával. (A projekt monitoring-tevékenységét összesen 13 személy végzi 14 mintaterületen.)
- Mintavételi területenként változó, hogy a reggeli, délelőtti órákban végezzük-e el a számlálásokat, vagy a napközbeni számolás is szükséges.

A módszerek meghatározása

- Van néhány faj, melynél speciálisan a terület adottságaihoz igazodva kell a számlálásokat kivitelezni (Ilyenek közé tartozik a fehér-tavi daru éjszakázó helyek, a büdös-széki vadlúd éjszakázó területek).
 - Megfelelő madárszámlálási módszerek
 - Kis számú, vagy magányos madarakat egyesével,
 - a nagy madárcsapatokat becsléssel számoljuk. A csapatot – méretétől függően – kisebb halmazokra (ötös, tízes, százaz stb.) bontjuk. Ezt viszonyítjuk a teljes csapat nagyságához, melyből becsülhetjük a teljes mennyiséget.
 - A hajóktól stb. felriadó madártömeg esetén csak az elhagyott (hajó mögötti) madarakat számoljuk.
-

Jelentőlapok használata

- A VVM során általános jelentőlapot használunk, mely minden vizes élőhelyen történt felmérés eredményeinek rögzítésére szolgál.
- Minden felmérési napról jelentőlapot töltünk ki, függetlenül attól, hogy a területen volt-e madár, **vagy sem**. (A vízimadarak hiánya egy területen éppolyan fontos információ a számunkra, mintha több ezer madarat számoltunk volna!)

Jelentőlapok használata

- A természetvédelmi örök internet-hozzáférése megoldott, így a jelentőlapok kitöltése és az igazgatóság felé történő továbbítása digitális módon internet segítségével történik.
- Az összesített adatokat minden negyed év elején (az előző negyed év adatait) elegendő továbbítani az állategészségügyi szervekhez, illetve a Magyar Madártani Egyesület Monitoring Központához.

Vonuló Vízimadár Monitoring Program

Általános jelentőlap

MME Vízimadár-védelmi Szakosztály
1121 Budapest, Költő u. 21. www.vadviz.hu

Beküldendő: MME Monitoring Központ, 4401 Nyíregyháza 1. Pf.: 286 Tel./fax: 42/443-544 E-mail: monitor@zeus.nyf.hu

Dátum	Év	hó	nap	Település	Pusztaszer	Jelentőlap száma	A központ téli ki!
	2010	10	28				
Napszak	Óra, perc-től		Óra, perc-ig		Terület	Büdös-széki puszta	
	6:50		- 18:15				

Felmérő 1	Nagy Tamás	Hó közepi számlálás	
Felmérő 2		Kéthetes számlálás	
Felmérő 3		Egyhetes számlálás	X
Felmérő 4		Időközi számlálás	

Látási viszonyok:	jó - közepes - rossz	Szélvízviszonyok:	szélcsend - gyenge - élénk - viharos
-------------------	----------------------	-------------------	--------------------------------------

Megfigyelés módja:	álló - gyalog - kerékpár - autó - hajó - repülő	Teljes terület bejárva:	igen - nem
--------------------	---	-------------------------	------------

Terület állapota:	normál - vizes - apadó - kiszáradt - lecsapolt - feltöltés alatt - árasztott - fagyott - olvadó
-------------------	---

Vadászat:	nincs - jelentéktelen - zavaró	Egyéb zavarás:	nincs - jelentéktelen - zavaró
-----------	--------------------------------	----------------	--------------------------------

HURING	Magyar név	+/-	Pd.
GAV STE	Eszaki búvár		
GAV ARC	Sarki búvár		
TAC RUF	Kis vöcsök		20
POD TUS	Bübos vöcsök		11
POD ENA	Vörösnnyakú vöcsök		
POD AUR	Füles vöcsök		
POD NIG	Feketenyaku vöcsök		11
PHA CAR	Károkatona		
PHA PYG	Kis károkatona		
BOT STE	Bölgömbika		
IXO MEN	Törpegem		
NYC NYC	Bakcsó		
ARD RAL	Ústökös gem		
EGR GAR	Kis kócsag		
EGR ALB	Nagy kócsag		16
ARD CIN	Szürke gem		4
ARD PUR	Vörös gem		
CIC NIG	Fekete gólya		
CIC CIC	Fehér gólya		
PLE FAL	Batla		
PLA LEU	Kanalgem		
CYG OLO	Bütykös hatryú		
CYG CYG	Enekes hatryú		
ANS FAB	Vetési lúd		
ANS BRA	Rövidcsőrű lúd		
ANS ALB	Nagy lilik		7300
ANS ERY	Kis lilik		7
ANS ANS	Nyári lúd		520
BRA LEU	Apácalúd		
BRA BER	Orvós lúd		
BRA RUF	Vörösnnyakú lúd		
TAD TAD	Bütykös asótlúd		

HURING	Magyar név	+/-	Pd.
ANA PEN	Fütyülő réce		180
ANA STR	Kendermagos réce		65
ANA CRE	Csörgő réce		4940
ANA PLA	Tökés réce		500
ANA ACU	Nyíl farkú réce		35
ANA QUE	Bőjtű réce		
ANA CLY	Kanalis réce		680
NET RUF	Ústökös réce		
AYT FER	Barátréce		92
AYT NYR	Cigányréce		
AYT FUL	Kontyos réce		
AYT MAR	Hegyi réce		
SOM MOL	Pehelyréce		
CLA HYE	Jeges réce		
MEL NIG	Fekete réce		
MEL FUS	Füstös réce		
BUC CLA	Kerceréce		
MER ALB	Kis buko		
MER SER	Orvós buko		
MER MER	Nagy buko		
MIL MIG	Barna kánya		
HAL ALB	Rétisas		5
CIR AER	Barna rétibéja		3
CIR CYA	Kékes rétibéja		2
CIR PYG	Hamvas rétibéja		
PAN HAL	Halászsas		
FAL PER	Vándorsólyom		
RAL AQU	Guvat		1
POR PAR	Kis vízicsibe		
CRE CRE	Haris		
GAL CHL	Vízityúk		
FUL ATR	Szarcsa		225

HURING	Magyar név	+/-	Pd.
GRU GRU	Daru		26
OTI TAR	Túzok		
HAE OST	Csigaforgató		
HIM HIM	Gólyatölcs		
REC AVO	Gulipán		1
BUR OED	Ugartyúk		
GLA PRA	Székicsér		
CHA DUB	Kis lile		
CHA HIA	Parti lile		
CHA ALE	Széki lile		
PLU APR	Aranylile		
PLU SQU	Ezisztile		1
VAN VAN	Bibic		190
CAL CAN	Sarki partfűtő		
CAL ALB	Fenyőfűtő		
CAL MDN	Apró partfűtő		
CAL TEM	Temminck partfűtő		
CAL FER	Sarlós partfűtő		
CAL ALP	Havas partfűtő		34
LIM FAL	Sárgáró		
PHI PUG	Pajzoscankó		
LYM MIN	Kis sárszalmonka		
GAL GAL	Sárszalmonka		
GAL MED	Nagy sárszalmonka		
SCO RUS	Erdei szalmonka		
LIM LIM	Nagy goda		
LIM LAP	Kis goda		
NUM PHA	Kis póling		
NUM ARQ	Nagy póling		137

HURING	Magyar név	+/-	Pd.
TRIER Y	Füstös cankó		95
TRI TOT	Pirosalábú cankó		
TRISTA	Tavi cankó		
TRINECH	Szürke cankó		2
TRI OCH	Erdei cankó		
TRI GLA	Réti cankó		
ACT HYP	Billegetőcankó		
ARE INT	Kőforgató		
PHA LOB	Vékonycsőrű víztaposó		
STE PAR	Ekfarkú halfarkas		
LAR MEL	Szerencsensírály		
LAR MIN	Kis sírály		
LAR RID	Dankasírály		1600
LAR CAN	Viharsírály		4
LAR FUS	Héring sírály		
LAR CAC	Sárgalábú sírály		270
STE CAS	Lócsér		
STE HIR	Küszvágó csér		
CHL HYB	Fattyszerkő		
CHL NIG	Kormos szerkő		
CHL LEU	Fehérszárnnyú szerkő		
BUBIBI			1
AQUHEL			1

Jegyzetek:

Büdös-szék vízszintje: 68 cm, Vesszős-szék vízszintje: kb. 65 cm, Hatvani csatak: kb. 40 cm

Kijelentem, hogy e jelentőlap eljuttatásával egyidejűleg hozzájárulok adataim általános felhasználásához.

Dátum: év hó nap aláírás

Kérem postázzanak az alábbi címre db adatlapot!

település utca, házszám, stb.

Adatértékelés

- A vízimadár monitoring során kapott adatok elemzése lehetőséget ad:
 - természetvédelmi célú élőhelyfejlesztések előkészítéséhez,
 - esetleges természeti károk megelőzéséhez,
 - tervezhetővé válhat a vízimadarak okozta gazdasági károk (vadlúd- és darukár őszi vetésekben) kivédése.

